

Aidake kaasa Eesti politsei ajaloo jäädvustamisele

Ööl vastu 12. novembrit 1918 võeti Saksa okupatsioonivõimudelt üle kõik Tallinna politseijaoskonnad. Kuigi algselt kanti nimetust *miilits*, loetakse seda kuupäeva Eesti politsei sünnipäevaks. Esimesena maakondadest moodustati miilits Virumaal ja seda juba järgmisel päeval — 13. novembril. Järgmisel aastal minidi üle nimetusele *politsei*. Seega saab Eesti politsei 1998. aastal 80-aastaseks.

Seda tähtpäeva silmas pidades on Lääne-Viru Politseiprefektuuris asunud agaralt tegelema Virumaa politsei ajaloo uurimise ja jäädvustamisega. Juba on olemas võrdlemisi põhjalikud andmed kõikide politseiprefektide, mõne komisari ja umbes 35 konstaabli kohta. Seevastu kordnikest teame veel võrdlemisi vähe. Lähemal ajal paneme prefektuuris nende meeste kohta üles fotostendi.

Siinkohal pöördubki politseiprefektuur palvega nende lugejate poole, kelle isad, vanaisad või teised lähedased sugulased on sel ajal politseis teeninud. Palume endast teada anda. Oleme teile ette tänulikud igasuguse teabe eest nende meeste kohta. Oleme huvitatud fotodest, vanadest ajalehtedest, kus politseist juttu, isiklikest mälestustest, igasugustest politseiga seonduvatest märkidest ja muudest esemetest. Fotodest ja ajalehtedest on kohapeal võimalik koopiad teha.

Eelkõige oleme huvitatud meestest, kes töötasid politseis Lääne-Viru praegustes piirides. Samal ajal ei põlga me ka

ära materjale mujal töötanud meeste kohta, sest politsei ajaloo uurimisega hakkavad arvatavasti tegelema kõik prefektuurid. Aastail 1918—1925 oli Viru politsei teenindada terve sõjajaelne Virumaa kuni Narvani välja, kus töötas iseseisev prefektuur. 1. jaanuaril 1926 aga moodustati politseiprefektuurid uutel territoriaalsetel põhimõtetel, kusjuures üks prefektuur teenindas kahte maakonda. Nii moodustati ka Viru-Järva Politseiprefektuur, mis töötas kuni Eesti politsei likvideerimiseni 1940. aasta augustis. Seega oli politsei teenindada ka Järvamaa. Narva prefektuur hakkas teenindama piirkonda, mis laias laastus moodustab praeguse Ida-Virumaa. Seega on praegune territoorium ajalooliselt kolmas.

Asja uurimine just üksikisikute seisukohast lähtudes on mõnevõrra raskendatud, sest kõikide kohta arhiivis andmeid ei ole. Omajagu segadust tekitab ka aastail 1934—1936 toimunud nimede massiline eestistamine. Ka seepärast on oodata igasuguseid teateid inimestelt.

Jääme ootama teie aktiivset kaasalöömist. Kui kellelgi on midagi huvipakkuvat, võtke allakirjutanuga ühendust telefonil 44152, et siis edaspidiseks kokku leppida. Siinkohal aga teadmiseks, et alates oktoobri teisest poolest olen teisipäeviti ja neljapäeviti Eesti Riigiarhiivis „jälgi ajamas“ ja see võib kesta aasta lõpuni. Ülejäänud tööpäevadel olen aga teie teenistuses.

Harri Pilt,
politsei pressiesindaja